

ONDER DE AANDACHT

HERDENKINGSJAAR ELI HEIMANS

Eli Heimans werd op 28 februari 1861 geboren in Zwolle en overleed op 22 juli 1914 tijdens een geologische excursie in het Duitse Gerolstein. Afgelopen juli was het dus honderd jaar geleden dat hij overleed. Samen met Jac. P. Thijssse stond Eli Heimans eind negentiende eeuw aan de basis van de moderne natuurbeweging. Met zijn daden en geschriften droeg hij bij aan een groeiend besef bij de Nederlandse bevolking van de waarde van natuur en de noodzaak deze te beschermen. Heimans leverde samen met Thijssse een belangrijke bijdrage aan de popularisering van de natuurstudie. Hij legde daarmee mede de basis voor de natuurbescherming in Nederland. In 1911 schreef Heimans het boekje "Uit ons Krijtland" en zette daarmee Epen en omgeving op de kaart. Het boekje is het resultaat van de excursies die Heimans hier maakte tijdens de schoolvakanties met zijn gezin. Hij was kennelijk zo onder de indruk van dit gebied wat betreft flora, fauna en geologie, dat hij besloot ook anderen hiervan deelgenoot te maken. In het herdenkingsjaar willen verschillende organisaties het leven en werk en het gedachtegoed van Eli Heimans opnieuw onder de aandacht brengen. Dat is onder meer gebeurd door allerlei activiteiten in de herdenkingsweek die afgelopen juli is gehou-

den in en rond Epen, maar ook door de uitgifte van verschillende publicaties.

Eli Heimans – Uit de schaduw van Jac. P. Thijssse

Eli Heimans kwam in de loop der tijd in de schaduw te staan van Jac. P. Thijssse die hem ruim dertig jaar overleefde en in die periode beroemd werd door zijn Verkade-albums. De herdenking van Heimans' sterfjaar is aanleiding om juist hem voor het voetlicht te halen. Wat waren de verdiensten van Eli Heimans? Zijn de ideeën die hij ontwikkelde op het gebied van natuuronderwijs en natuureducatie nog steeds geldig en actueel? Marga Coesèl schreef een kort, krachtig en overtuigend boek over deze buitengewoon productieve natuurliefhebber en docent. Het boek is 96 bladzijden dik en kost € 15,00 (inclusief verzendkosten) en is te bestellen via de internetpagina van de Heimans en Thijssse Stichting (www.heimansenthijsssestichting.nl).

Heimans-wandeling

De Heimans-wandeling is een tocht door het zuidelijke Geuldal, langs plekken waar Heimans de geologie en de natuur van deze streek heeft onderzocht. De wandeling gaat vanaf Epen langs de Geul, de Heimansgroeve en het Onderste en Bovenste Bosch. De app voert u met de GPS van uw mobiele telefoon

en een overzichtelijk kaart langs verschillende excursiepunten. Ze is verrijkt met afbeeldingen en geluiden. De wandeling maakt deel uit van de app die hoort bij het boek

"Natuur in Nederland", en kan gratis worden opgehaald worden voor iPhones via de App Store en voor android telefoons op de Google Play Store. Zie verder ook internetpagina www.natuurinnederland.nl.

"Uit ons Krijtland" - Eli Heimans toen en nu

Dit boekje is een eigentijdse bewerking door Anne van der Linden van "Uit ons Krijtland" uit 1911 en brengt een ode aan Heimans. Het boekje kost € 6,95 (exclusief € 2,56 portokosten) en is te bestellen via anne@webscriptonline.nl.

In de voetsporen van Eli Heimans

Dit boekje bevat negen wandelingen in de omgeving van de Heimansgroeve bij Epen. Het is op diverse plekken in het heuvelland te verkrijgen. U kunt het ook bestellen en afhalen bij Tineke de Jong in Maastricht (tel. 043-3521109). Het wandelboekje kost € 12,95.

BINNENWERK BUITENWERK

OP DE INTERNETPAGINA WWW.NHGL.NL IS DE MEEST ACTUELE AGENDA TE RAADPLEGEN

● **WOENSDAG 3 SEPTEMBER** is er **Periodiek Overleg** tussen de Kringen, Studiegroepen en Stichtingen van het Natuurhistorisch Genootschap. Aanvang: 20.00 uur in het GroenHuis, Godswederderstraat 2, 6041 GH te Roermond.

● **VRIJDAG 5 SEPTEMBER** houdt Tom Kuijpers voor de **Herpetologische Studiegroep** een lezing over amfibieën in het stroomgebied van de Vlootbeek. Aanvang: 20.00 uur in het GroenHuis, Godswederderstraat 2, 6041 GH te Roermond.

● **ZATERDAG 6 SEPTEMBER** organiseert Gerard Dings (opgave verplicht via tel. 0475-592589) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar het Leudal. Vertrek: 10.00 uur vanaf de parkeerplaats van bezoe-

kerscentrum Leudal, Roggelseweg 58, Haelen.

● **ZATERDAG 6 SEPTEMBER** organiseert Jan Egelmeers voor de **Plantenstudiegroep** een excursie naar de Grensmaas bij Borgharen en Itteren. Vertrek: 10.00 uur vanaf de parkeerplaats langs de Maas in Borgharen.

● **MAANDAG 8 SEPTEMBER** is er een werkvond van de **Molluskenstudiegroep Limburg**. Aanvang: 20.00 uur in Maastricht. Opgave verplicht (tel. 045-4053602, biostekel@gmail.com).

● **MAANDAG 8 SEPTEMBER** is er een varia-avond van **Kring Heerlen**. Aanvang: 20.00 uur in Café Wilhelmina, Akerstraat 166, 6466 HP Kerkrade-West.

● **DINSDAG 9 SEPTEMBER** streept Jacques Verspagan (opgave verplicht via

jmh.verspagan@kpnmail.nl of tel. 0495-520282) met de **Plantenwerkgroep Weert** in 'In den Vloed' in het Weerterbos. Vertrek: 13.00 uur vanaf het einde van de doodlopende Coludijk bij Nederweert.

● **ZATERDAG 13 SEPTEMBER** organiseert Jo Bollen (opgave verplicht via tel. 046-4378229) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar Landgoed Gebroek. Vertrek: 10.00 uur vanaf de Kasteel Genbroekstraat te Beek.

● **ZATERDAG 13 SEPTEMBER** organiseert Stef Keulen (opgave verplicht via tel. 045-4053602, biostekel@gmail.com) voor de **Molluskenstudiegroep** een excursie naar Dubbroek en Romeinweerd. Vertrek: 10.30 uur vanaf de kerk van Hout-Blerick.

● **DINSDAG 16 SEPTEMBER** organiseert de **Plantenwerkgroep Weert** een ex-

kursie naar het Kempen-Broek. Opgave verplicht bij Jacques Verspagan (jmh.verspagan@kpnmail.nl of tel. 0495-520282). Vertrek: 13.00 uur vanaf het informatiebord in de haakse bocht van de Pruiskesweg in Altweerderheide.

● **WOENSDAG 17 SEPTEMBER** is er een ledenavond van de **Vlinderstudiegroep** in het Natuurhistorisch Museum, de Bosquetplein 6, 6211 KJ Maastricht. Aanvang: 20.00 uur.

● **ZATERDAG 20 SEPTEMBER** organiseert Martin Zilverstand (opgave verplicht via tel. 045-5456777) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar Steenberg Wilhelmina. Vertrek: 10.00 uur vanaf Hotel Winselerhof, Tunnelweg 99 te Landgraaf.

● **ZONDAG 21 SEPTEMBER** leidt Jos Hoogveld voor de **Kring Venlo** een excursie door het Meerlebroek. Vertrek:

10.00 uur vanaf de parkeerplaats Muidertijk te Reuver.

● **ZATERDAG 27 SEPTEMBER** organiseert **Stichting Koekeloere** de 7^e ECOTOP Meinweg. Opgave via www.meinweg-ecotop.nl. Aanvang: 9.00 uur in Kasteel Daelenbroek, Kasteellaan 2 te Herkenbosch.

● **ZATERDAG 27 SEPTEMBER** organiseert de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie van Peter Eenshuistra (opgave verplicht via tel. 077-3510676) naar de Melickerheide. Vertrek: 10.00 uur vanaf de parkeerplaats Golfbaan Burggolf, Stationsweg 100 te Herkenbosch.

● **ZATERDAG 4 OKTOBER** leidt Henk Henczyk (opgave verplicht via tel.

045-5428482) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar De Koumen. Vertrek: 10.00 uur vanaf zwembad Otterveurd, Gravin van Schönbornlaan te Hoensbroek.

● **MAANDAG 6 OKTOBER** is er in Herthen een werkvond van de **Molluskenstudiegroep Limburg**. Aanvang: 20.00 uur. Opgave verplicht bij Stef Keulen (tel. 045-4053602, biostekel@gmail.com).

● **ZATERDAG 11 OKTOBER** organiseert Wim Knops (opgave verplicht via tel. 045-4053261) voor de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar het Vijlenerbos. Vertrek: 10.00 uur vanaf parkeerplaats 't Hijgend Hert aan de Rugweg te Vijlen.

● **ZONDAG 12 OKTOBER** leidt Peter Eenshuistra voor de **Kring Venlo** i.s.m. de **Paddenstoelenstudiegroep** een excursie naar het Zwart Water. Vertrek: 9.00 uur vanaf de parkeerplaats Zwart Water, Schandelseweg te Venlo.

● **ZONDAG 12 OKTOBER** organiseert Nico Ploumen voor de **Plantenstudiegroep** een paddenstoelenexcursie naar de Wijlrebossen. Vertrek: 10.00 uur vanaf de parkeerplaats Kwakkerpool te Wijlre.

● **MAANDAG 13 OKTOBER** verzorgt Henk Henczyk voor **Kring Heerlen** een lezing over paddenstoelen. Aanvang: 20.00 uur in Café Wilhelmina, Akersstraat 166, 6466 HP Kerkrade-West.

● **VRIJDAG 17 OKTOBER** verzorgen leden van de **Plantenstudiegroep** een variavavond. Aanvang: 20.00 uur in het Natuurhistorisch Museum, de Bosquetplein 6, 6211 KJ Maastricht.

● **ZATERDAG 18 - 21 OKTOBER** organiseert de **Paddenstoelenstudiegroep** een buitenlands weekend te Gransdorf (Eifel). Inlichtingen bij Henk Henczyk, tel. 045-5428482.

● **ZATERDAG 18 OKTOBER** leidt Stef Keulen (opgave verplicht via tel. 045-4053602 of biostekel@gmail.com) voor de **Molluskenstudiegroep** een excursie naar Groeve Curfs, de Bemeerberg en de Schiepersberg. Vertrek: 10.30 uur vanaf de ingang van groeve Curfs.

COLOFON

NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

Onderscheiden met de Koninklijke Erepenninng

DAGELIJKS BESTUUR

Harry Tolkamp (voorzitter), Rob Geraeds (ondervoorzitter) & Alfred Paarlberg (penningmeester).

ALGEMEEN BESTUUR

Wouter Jansen, Nicole Reneerkens, Raymond Pahlplatz, Marian Baars, Stef Keulen, Pieter Puts, Victor van Schaik, Jan-Joost Bakhuizen & Katrien de Vos-Reesink.

KANTOOR

Olaf Op den Kamp, Jeanne Cuypers, Karine Letourneur & Roel Steverink.

ADRES

Godsweerderstraat 2, 6041 GH Roermond, tel. 0475-386470 (kantoor@nhgl.nl), www.nhgl.nl.

LIDMAATSCHAP

€ 30,50 per jaar. Leden t/m 23 jaar & 65+ € 15,25; bedrijven, verenigingen, instellingen e.d. € 91,50. Okjen Weinreich (ledenadministratie@nhgl.nl). IBAN: NL73RABO0159023742, BIC: RABONL2U.

BESTELLINGEN/PUBLICATIEBUREAU

Publicaties zijn te bestellen bij het publicatiebureau, Marja Lenders (publicatiebureau@nhgl.nl). Losse nummers € 4,-; leden € 3,50 (incl. porto), themanummers € 7,-. IBAN: NL31INGB0000429851, BIC: INGBNL2A.

KRINGEN

KRING HEERLEN

John Adams (heerlen@nhgl.nl).

KRING MAASTRICHT

Bert Op den Camp (maastricht@nhgl.nl).

KRING ROERMOND

Math de Ponti (roermond@nhgl.nl).

KRING VENLO

Jos Hoogveld (venlo@nhgl.nl).

KRING VENRAY

Patrick Palmén (venray@nhgl.nl).

STUDIEGROEPEN

FOTOSTUDIEGROEP

Bert Morelissen (foto@nhgl.nl).

HERPETOLOGISCHE STUDIEGROEP

Sabine de Jong (herpetofauna@nhgl.nl).

LIBELLENSTUDIEGROEP

Jan Hermans (libellen@nhgl.nl).

MOLLUSKEN STUDIEGROEP LIMBURG

Stef Keulen (mollusken@nhgl.nl).

MOSSENSTUDIEGROEP

Paul Spreuwenberg (mossen@nhgl.nl).

PADDENSTOELLENSTUDIEGROEP

Henk Henczyk (paddestoelen@nhgl.nl).

PLANTENSTUDIEGROEP

Olaf Op den Kamp (planten@nhgl.nl).

PLANTENWERK GROEP WEERT

Jacques Verspagen (weert@nhgl.nl).

SPRINKHANENSTUDIEGROEP

Wouter Jansen (sprinkhanen@nhgl.nl).

STUDIEGROEP ONDERAARDSE KALKSTEENGROEVEN

Hans Ogg (sok@nhgl.nl).

VISSENWERK GROEP

Victor van Schaik (vissen@nhgl.nl).

VLINDERSTUDIEGROEP

Mark de Mooij (vlinders@nhgl.nl).

VOGELSTUDIEGROEP

Nicole Reneerkens (vogels@nhgl.nl).

WERK GROEP DRIESTRIJK

Wouter Jansen (driestruik@nhgl.nl).

ZOOGDIERENWERK GROEP

Bert Morelissen (zoogdieren@nhgl.nl).

STICHTINGEN

STICHTING NATUURPUBLICATIES LIMBURG

Uitgever van publicaties, boeken en rapporten (snl@nhgl.nl).

STICHTING DE LIERELEI

Projectbureau voor onderzoek van natuur en landschap in Limburg (lierelei@nhgl.nl).

STICHTING IR. D.C. VAN SCHAÏK

Stichting voor het beheer van onderaardse kalksteengroeven in Limburg. Postbus 2235, 6201 HA Maastricht (vanschajkstichting@nhgl.nl).

STICHTING NATUURBANK LIMBURG

Stichting voor het beheer van waarnemingen van het NHGL (natuurbank@nhgl.nl).

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

REDACTIE Olaf Op den Kamp (hoofdredacteur), Henk Heijligers, Jan Hermans, Martine Lejeune, Ton Lenders, Gerard Majoor, Arjan Ova & Guido Verschoor (redactie@nhgl.nl).

RICHTLIJNEN VOOR KOPIJ-INZENDING

Diegenen die kopij willen inzenden, dienen zich te houden aan de richtlijnen voor kopij-inzending. Deze kunnen worden aangevraagd bij de redactie of zijn te bekijken op www.nhgl.nl.

LAY-OUT & OPMAAK Van de Manakker, Grafische communicatie, Maastricht (mvandemanakker@xs4all.nl).

EDITING SUMMARIES Jan Klerkx, Maastricht.

DRUK

SHD Grafimedia, Swalmen.

COPYRIGHT Auteursrecht voorbehouden.

Overname slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

ISSN 0028-1107

provincie limburg

Het uitgeven van het Natuurhistorisch Maandblad wordt mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de provincie Limburg.

